

LIBRIS | We know
books
CĂTĂLIN UNGUREANU

ÎNTR-O ZI
TERAPIA PUMNULUI ÎN MOACĂ

roman

Lebăda Neagră

Iași, 2022

Când Eugen m-a întrebat dimineața cum mă simt, am înțeles că a te simți bine e doar o senzație. A te simți aiurea însă e o întreagă activitate.

De mai bine de o săptămână, mă îndeletniceam serios cu regretele de a o fi pierdut pe Cristina. M-a părăsit având toate motivele, dar era neplăcut și îmi era trist. Știam că n-aș fi putut fi cu ea pe termen lung, dar, ah!, Cristina, dulce provizorat erotic, era atât de plăcut s-o știi mereu disponibilă și capabilă să insereze cu atâta dibăcie sexualitatea în viața obișnuită, făcând din sex o activitate care putea să decurgă cu același succes din oricare alta, care se putea naște din joacă, dintr-un sărut sau dintr-un scuturat de covoare.

În fine, spaima chakrelor superioare, dar zeița lascivității, Cristina, mă părăsise.

Apoi primisem două recenzii negative la ultimul roman pe care l-am dat câtorva oameni înainte de a-l disemina pe la edituri. Două recenzii din două vreau să zic, iar eu îmi pusesem atâta speranță în el, încât fericirea mea de viitor ajunsese, la mine în minte, legată strâns de succesul lui, a cărui posibilitate acum pălea rapid. Fusesse un șoc.

În plus, îmi schimbasem jobul și eram anxios în legătură cu asta. Plecasem de la postul de radio la ceea ce urma să ajungă o emisiune TV atunci când avea să fie gata studioul și să fie obținută licența, ceea ce nu știau când se va întâmpla nici băieții

care dărau de zor pereții fostului StarNet, nici Consiliul Audiovizualului care oferă licențe atunci când are chef și nici angajatorul care depindea de aștia de mai sus, dar care, din oarece motive, a zis că semnăm din iulie, numai decît din iulie, astfel încît, în absența lucrului efectiv pentru care semnasem – emisiunea TV de autor – făceam acum zilnic câte o știre pentru aceeași marcă jurnalistică înregistrată, ceea ce detestam cu foc. Făcutul de știri e o muncă pentru oameni necreativi; muncitori, disciplinați, curajoși, curioși, răbdători, tenace – și pentru care eu, un alintat al câmpului muncii, am tot respectul și toată admirația –, dar teribil de necreativi. Am încercat o singură dată să-mi pun spiritul ludic la bătaie atunci când, scriind o știre despre un suicidar găsit împușcat în Palanca, l-am sunat pe ofițerul de presă al Inspectoratului de Poliție și am întrebat dacă victima a fost găsită cu chipul senin, o promisă serenitate cerească, sau încruntat și nemulțumit pînă în ultima clipă și mi-am dat seama că nu a fost cazul.

Așadar, mă simțeam înfrînt pe toate fronturile și nu aveam niciun chef de viață.

Aș fi putut să mă apuc să fac niște turism compulsiv, ca bieții oropsiți care chiar cred că schimbarea constantă a decorului îi salvează de la contemplarea propriei mizerii. Sau aș fi putut să-mi zgîndăresc pișcăturile de țânțar, ca să aibă ce mă mânca, să am ce scărpinga și, prin urmare, să am impresia că rezolv ceva.

Am ales totuși să ies din casă, așa cum o făceam în fiecare dimineață, și să mă duc să-mi scriu articolul pentru celălalt job pe care-l aveam, după care aș fi scris știrea de care urma, firește, să nu am chef, după care aș fi luat un prînz pe undeva, aș fi citit cîteva pagini din ultima carte luată de la bibliotecă, aș fi băut de poftă, de sete sau cel puțin pentru că mi-ar fi fost jale să arunc ceaiul din termosul pe care îl purtam zilnic cu mine, aș fi mers la o bară fixă, m-aș fi plimbat puțin pe lângă lac, eventual la torsul gol, și aș fi plecat acasă, unde poate m-aș fi

uitat la vreun film, de unde, poate, mi-aș fi luat bicicleta pentru încă vreo cursă de seară sau poate aș fi plecat la vreun biliard cu unul dintre pușinii amici sau și mai pușinii prieteni.

Ies, așadar, din apartament, cu geanta pe umăr, cu abdomenele făcute și cu doi covrigi stându-mi în gât pentru că i-am mâncat fără să am poftă de mâncare, cum mi se întâmplă de cele mai multe ori dimineața. De arătat însă, arăt bine. Papucii îi șterg mereu înainte de ieșire, hainele sunt bine asortate și se așază frumos pentru că am un corp bun, iar părul mi-l aranjez; nu exagerat de mult și de exact, dar mi-l aranjez și, în timp ce o fac, îmi vine uneori în minte fraza aia care se vrea inteligentă și care sună cam așa: „Dacă lumea ar fi oarbă, pe câți oameni ai putea să impresionezi?”. Pe mai pușini decât dacă n-ar fi oarbă. Și pe încă mai pușini aș impresiona dacă ar fi și surdă. Asta-i o frază pe care o spun oamenii urâți. Și nu orice fel de urâți, ci urâții cretini, întrucât urâții inteligenți își asumă și-și acceptă condiția. Care-i problema să arăți bine? E foarte bine să arăți bine, foarte bine și recomandabil!

Mă întorc din coridor și intru în casă încălțat ca să mă asigur încă o dată că nu am uitat plita conectată și prelungitorul în priză. Chem liftul și nu se aude nicio mișcare timp de câteva secunde. Apoi, undeva la un etaj superior se închid ușile unuia dintre ele, dar se deschid imediat înapoi, și tot așa de încă două ori. L-o fi ținând cineva, poate o mamă care se chinuie să bage sau să scoată căruciorul din el, sau iar niște afurisiți de copii care descoperă lumea din contul răbdării altora. Celălalt tace, deci iar funcționează doar unul. Decid s-o iau pe scări, ajung la balconul comun, îl traversez și aud că se deschide liftul, în sfârșit, la etajul meu. Îl înjur cu glas tare, merg mai departe și încep să cobor scările. Cinci etaje cât cinci marcaje identitare ale blocului nostru sovietic, construit în '86, pentru lucrătorii uzinei Alfa. Între etajul cinci și patru bălțește urina cuiva. Între patru și trei putoarea de urină e învinsă de putoarea unui sac de gunoi lăsat pe scări, pe jumătate spart, din care se scurge

un lichid de un vișiniu murdar. Între trei și doi aflu că Sașa e *pidar*¹. Nu am cum să ratez informația, e scrisă cu verde închis, cu litere mari. La etajul doi stă pe penultima treaptă aceeași urmă a unei pete de vomă de acum mulți ani, pe care, îmi aduc aminte, o evitam obsesiv. O evit și acum, pășesc peste o treaptă și mai am un rând până la parter, unde mătură încet alienata blocului, care sunt sigur că mi-a furat preșul din fața ușii după ce am refuzat să-i plătesc zece lei pentru că a pretins că a făcut curat pe palier. Am rugat-o eu să miște vreun deget? A apărut pur și simplu în prag și mi-a cerut zece lei pentru curățenie. Nu i-am dat. La scurt timp, covorașul așezat de mama pe când locuiam cu toții în apartament a dispărut. Sunt convins că aceeași distinsă doamnă s-a căcat în lift acum jumătate de an, dar nu cred că a fost tot o răzbunare pentru acei zece lei. A fost un act cu o menire mai largă, dar tot eu am călcat în el, însă ea nu va afla niciodată asta. O salut cu jumătate de glas, ea iar îmi confundă prenumele și mă întreabă unde mă duc. „La lucru”, îi zic. Ce lucrez? „Jurnalist”, îi zic. Unde? „Tot acolo.” Da' cât primesc? Fiecare întrebare a femeii mă prinde cu un pas mai departe de ea. „Suficient, dar nu foarte mult”, îi zic și mă gândesc, înfuriindu-mă, că dacă vrea să ajungă la ideea că aș putea, din suficientul pe care-l primesc, să sacrific zece lei pentru curățenie, o înjur. „Să nu plătești, să nu plătești lumina, mă auzi? Țștia ne fură banii, să nu plătești!”, îmi spune ea cu o intonație complice. „Bine, bine!”

Cobor scările care dau în curte. De undeva de sus, simt căzându-mi peste gât și peste obraz niște stropi de ceva. Mă flambez imediat și mă uit mânios în sus. Bețivul sau cel puțin omul uscățiv, ars de soare, cu o mustață rară și dezordonată, îmbrăcat în maioul său prea larg, dungat pe orizontală, își fumează absent țigara în capătul celălalt al balconului de la etajul doi. În rest, nu văd niciun cap la niciun balcon. Haine, într-adevăr, flutură la

¹ Cuvânt vulgar rusesc care evocă **homosexualitatea pasivă** (n.a.).

uscăt în dreptul mai multor geamuri. Oricum nu pare a fi salivă, dar cine știe. Mai privesc în sus câteva secunde, înfipt în asfaltul din fața blocului, ca să dau clar de înțeles că sunt oricând gata să discut subiectul. Putea fi nenea care irigă micul nostru ocol fotosintetic din fața casei și care acum își mânuia furtunul la vreo douăzeci de metri, în dreapta mea.

Arată foarte bine și florile, și copăceii de lângă bloc. Omul ăsta, cu care am impresia că m-am contract acum vreo șase ani după ce am aruncat punga cu gunoi într-o urnă simplă, care era în drumul spre ieșirea mea din curte în acea zi, și nu în containerele cu gunoi din direcția opusă, chiar își face conștiincios lucrul. Poate de asta a și ținut să se contreze cu mine acum vreo șase ani. Nu-i el foarte zâmbitor și vorbăreț, dar e simpatic așa, cu pălăria și ochelarii săi de vedere, cu statura lui mică și cu o cămașă atârânănd gospodărește pe el. E un om îngrijit. E tipul de tată bun din generația părinților mei. Strict, nu zice mai mult decât trebuie, conștiincios, modă veche, ce mai! Îmi va rămâne totuși în memorie prin altceva. Prinsesem o zi bună nu demult; un an să fie, poate, de atunci. Am intrat amândoi în hol și așteptam liftul. Eu eram voios și pozitiv. I-am mulțumit pentru munca pe care o face, în urma căreia locșorul nostru comunitar arată atât de drăguț. N-am să-i uit reacția. S-a topit omul. „Ia-și-i di plăcut când îți spune...” De atunci îl salut mai des.

Acum, sunetul apei și depărtarea făceau aproape inoportune binețele mele, de vreme ce eu o luam spre stânga. Să mă apropii doar să-l salut? Ostentativ. Să urlu „Bună dimineața!” ca să vadă babele, care stau acum la masa din fața blocului, cât sunt de bine-crescut? Nu. Mă mai uit o dată fugitiv în sus și o iau de-a lungul gardușului grădiniței de flori din stânga.

O pisică târcată îmi trece calea, cu pas egal și coada băț. Mă uit la ea cum nu se uită la mine și se duce în treaba ei. Mai demult eram convins că sunt doar un iubitor de câini. De la un timp însă, am început să respect mâțele. Din tot sufletul. Nu le iubesc. Le respect. Le stimez. Ca o durere de măsea care

trebuie să mai apară atunci când te simți din cale-afară de bine și începi să te crezi nemuritor, o mătă, din când în când, trebuie să-ți readucă aminte că nu o posezi. Asta e una dintre misiunile lor pe pământ – să ne dea constant de înțeles că noi nu suntem stăpânii lumii și nu le deținem. Indiferența cu care tratează ele oamenii este admirabilă. În plus, niciodată nu am fost lătrat de vreo pisică, noaptea, pe stradă, niciodată nu m-am simțit amenințat de ele; lor, pur și simplu, nu le pasă, dar câinii m-au lătrat; și când eram pe bicicletă, și când nu eram pe bicicletă. Și m-am temut. Și cu toată dragostea mea față de câini, în acele momente i-aș împușca fără ezitare și pe ei, și, probabil, și pe imbecilii care militează pentru dreptul câinilor de a mă ataca în haită pentru că s-au simțit amenințați sau din oricare alt motiv.

Îmi continui drumul.

Containerul pentru sticle e din nou plin și lumea a clădit peturile deasupra. În scurt timp, vor veni probabil boschetarii să mai ia din ele. Naiba știe la ce le trebuie. Poate le vând, poate le reciclează, poate le admiră ca pe niște vestigii ale vremurilor în care își permiteau și conținutul lor.

Lângă bara fixă se clatină, adormit sau beat, stând pe bancă, unul dintre eșuații blocului, care, odată, în timp ce mă antrenam, s-a apropiat de mine și mi-a spus, printre dinții lipsă din față, că a fost cândva maestru în sport și brusc s-a schimonosit a plâns. M-a emoționat atunci scena, trebuie să recunosc. Nu pentru că mi-a spus că a fost maestru în sport, căci o curte postsovietică ce se respectă are, inevitabil, cel puțin doi sau trei oameni care au fost maeștri în sport, sau cel puțin așa spun ei. Poate că, pe timpuri, să fii maestru în sport era la fel de ușor cum e să fii azi artist al poporului, dar distincția însăși sună bine. M-a emoționat că a fost cu adevărat pe punctul de a plânge, iar asta dădea vorbelor lui doza necesară de sinceritate, de credibilitate, dar, mai mult decât atât, îi consfințea apusul, îi definitiva mizeria. Nu mai credea în el, așa cum nu mai credea nimeni în el.

Perimetrul blocului este căptușit cu mașini, cu toate că în

spate, de-a lungul străzii Coca, tot trotuarul de pe partea parcului dendrologic a fost transformat în parcare acum câțiva ani, parcare ce e aproape goală. Lumea parchează lângă bloc. Trec pe lângă ele. Din una aduce a iarbă, pe capota alteia s-au găinățat niște păsări și cu plăcere aș fi făcut-o și eu, pe geamul din spate al celei de-a treia este încleiată imaginea unui pitbull, ceea ce e cu atât mai ridicol, cu cât mașina este un VAZ 2105 din secolul trecut. Un spoiler tot n-ar strica.

O sticlă goală de bere stă lângă intrarea laterală a blocului și tot acolo aterizează un muc de țigară. Pe lângă mine trece, intrând în curte, un băiețel pe bicicletă, cu o față încordată și cutezătoare, închipuindu-și probabil că vântul care îmi venea mie în spate și, respectiv, lui în față se datorează vitezei fenomenale pe care își închipuia că o dezvoltase. Era nici ora nouă dimineața, iar el deja era afară, căcăcios simpatic ce este el! Mi-am amintit de mine și de cum am economisit bani timp de câțiva ani, copil fiind, pentru a aduna cam jumătate din suma care a fost completată de tata și dată pentru bicicletă. Îmi doream bicicletă de la vreo cinci ani; era primul lucru pe care îl spuneam când eram întrebat de dorințe. Am învățat să pedalez pe bicicleta lui Victoraș, vecinul de la etajul doi, și mare noroc am avut că s-a rupt în două, fiind el pe ea, și nu eu. Și acum îmi amintesc fericirea din momentul când am reușit să-mi țin echilibrul pe două roți, mai mult de câțiva metri. Era o fericire reală, care de mult timp îmi e străină. Era tipul ăla de fericire capabilă să dea sens zilei. Azi mă uit cu un soi de indulgență imbecilă, superioară, la cei care reușesc întâia oară lucruri care, la scară universală, sunt insignifiante – să meargă pe bicicletă, să meargă în două picioare, să facă prima ridicare la bară, să sară de pe un gard nu foarte înalt, și o fac de parcă ceea ce fac eu și consider acum performanțe sunt, de fapt, niște enormități care, iată, abia ele contează. Apropo de jumătăți de bicicletă, îmi aduc aminte și de emoția cu care deschideam sticlele de 0,25 de Cola, Fanta și Sprite pe la începutul anilor

2000, când apăruse, într-o vară, concursul cu premiile de sub capac, cel mai important lucru pe care îl puteai câștiga fiind bicicleta, pe care însă trebuia să o compui din două capace, unul cu jumătatea din spate, celălalt cu jumătatea din față. Am colecționat doar funduri de bicicletă, dar fiecare sticlă era un flux de adrenalină și știam să trăiesc mai intens speranța găsirii capacului câștigător decât dezamăgirea de a nu o fi făcut.

Ies din curte și fac dreapta, luând-o de-a lungul străzii Coca, spre stația de pe Vasile Lupu.

Doi bărbați lucrează la acoperișul terasei magazinului cu hrană pentru animale. Eu nu știu ce hidoșenie de hibrid comercial va fi asta, dar micul magazin, care în trecut a fost și bar, și sală de jocuri, și alte câteva forme de atras neisprăviții din cartier, iar acum comercializează nici mai mult, nici mai puțin decât hrană pentru câini, pisici și probabil și alte animale – pe fațadă sunt imagini doar cu câini și pisici –, este dotat cu o terasă și loc pentru frigărui. Mi se pare macabru. „Dacă, Doamne ferește, mâncarea se dovedește a nu fi fost prea sănătoasă, cel puțin vă gătim patrupedul după cele mai bune rețete. Până la 1 august – Gratis”, sau ceva de genul ăsta.

Soarele e deja puternic și frige; va fi și azi caniculă, și probabil ciocolata va începe curând să se topească în geantă. În întâmpinare vin doi bărbați ce duc o valiză mare și ocupă mai mult de jumătate de trotuar. Să mă opresc și să-i aștept să treacă nu vreau, să mă grăbesc vânând spații ca atunci când sunt pe bicicletă și fac slalom printre pietoni, dintre care jumătate se sperie din cauza sunetului de cutremur pe care-l produc dalele puse a lehamite de primărie pe strada Pușkin, tot nu vreau, mi-i lene. Ajung în dreptul lor și-n dreptul unui pom care-și revarsă crengile dintr-o minigrădină amenajată în fața casei de la Coca 9, așa că mă aplec ca să pot trece, iar ca răspuns, unul dintre bărbați înclină capul în semn de salut. Serios?

Ajung din urmă vecina de pe palier, care își plimbă cățeei, mergând agale. E o femeie înaltă, puțin trecută și constant neînsoțită

de vreun bărbat. Sau măcar femeie. Nimic. Doar ea și cățeeii. Mi-a spus odată, când ne-am întâlnit în holul liftului, iar eu eram cu bicicleta, că am o bicicletă bună și că și ea a avut cândva bicicletă, dar i-au furat-o. Poate de asta nu se încumetă să aibă vreun iubit. O salut când ajung în dreptul ei, mă salută și ea respectuos. Cățeeii își văd de treabă prin iarba, întinzând lesa la maximum.

Un ciclist mă depășește pe stradă, fiind la rândul său depășit în mare viteză de un cretin într-o mașină albă, a cărei marcă nu am apucat să o identific pentru că a trecut mult prea repede și pentru că sunt miop ca naiba. Îmi imaginez cum sunt în locul ciclistului și ajung din urmă, la semafor, mașina albă. Șoferul se dovedește, firește, agresiv, eu mă dovedesc, firește, mai puternic decât el, ne batem în stradă, eu înving și îl ajut să se ridice de jos, după care pedalez mai departe.

Realizez că, fantazând, am repezit pasul. Încetinesc puțin, dar îl zoresc din nou pentru că gunoiștea de la Coca 5 pute de te doboară. Trec pe lângă blocul locativ cu cinci etaje, despre care am crezut până nu demult că e cămin pentru studenți, în fața căruia, pe una dintre cele două bănci, stă un adolescent – același de ceva timp încoace – și se uită la ecranul telefonului din care răsună, am impresia, sunete de război sau de bătaie, oricum, de ceva violent. Băiatul are părul lung strâns cumva la spate și burtică, dar altfel e slab; în fine, tipul are o formă fizică precară și o privire supărată pe care o ridică spre mine. Are un aspect tipic de gamer și nu-i exclus ca privirea supărată tot de gamer să fie. Probabil că e cu adevărat supărător să te uiți la imagini sau să te distrezi cu tot felul de jocuri dure, cu misiuni grele, în care eul digital e feroce, puternic, hotărât, tenace și, abandonând ecranul, să vezi un puțoi depresiv și vai de capul lui în oglindă. Nu-l condamn, deci. În plus, nu m-ar putea amenința cu nimic, așa că poate să se uite cât de supărat vrea.

Bucata de pământ pe care se întinde Coca 1 e situată puțin mai sus decât Coca 3, așa că am de urcat niște trepte. Pot alege

totuși rampa de lângă trepte, o rampă construită pentru o specie aparte de invalizi, asta dacă gândul celor care au construit-o a fost la invalizi. Eu o folosesc ca să cobor cu bicicleta când vin dinspre strada Vasile Lupu, iar când o fac, am, pentru o fracțiune de secundă, starea aia de imponderabilitate. E clar, deci, cât e de abruptă. Aleg rampa. Parțial, pentru că îmi vine parcă mai ușor să o urc, ajungând sus din trei sau patru salturi, iar parțial pentru că treptele sunt ocupate de o grasă tânără, îmbrăcată în niște blugi prea mulați, care urcă alene. Bietul hipopotam urban o fi una dintre victimele ideii că frumusețea e relativă și nu are o formă standard sau, mai rău, că dacă ești femeie, ești deja minunată și specială. Cele care au venit întâia oară cu ideea asta erau urâte și inteligente. Cele care au îmbrățișat-o în timp sunt, de regulă, urâte și proaste. Sunt și din alea frumoase însă, care tot se simt speciale pentru că sunt femei, tot proaste, evident, dar ele își permit; e simplu să faci filosofie ieftină la adăpostul unui aspect plăcut – nimeni n-o va lua cu adevărat în serios, dar vei putea oricând pretinde că ai fost aleasă pentru profunzimea gândurilor, și nu pentru frumusețea trupului, iar bărbații care te vor alege doar pentru frumusețea trupului nu se vor obosi să te contrazică. În definitiv însă, situația e doar tristă – să vezi cum inși, în absența virtuților individuale, decorează aprioric un grup, subliniindu-și apoi aderența la el; e laș, ipocrit și trist. Dar în fine, Dumnezeu cu ea! Dacă o să-i crape blugii din mers, va fi și mai specială.

Eu merg mai departe. Trec de balcoanele de la care picură ceva, astfel că trebuie să trec pe sub ele, dar și asta e riscant, or, la cum arată, mereu mă întreb când vor cădea odată, ajung la gardul scund de piatră pe care stă o tinichea goală de energizant și iată că, într-un tricou roșu, o siluetă îmi vine în întâmpinare. E în dreptul secției de poliție și înaintează. Nu văd cine-i și nici nu-mi pasă, înaintez și eu în drumul meu.

Atunci când vreau să aflu cine trece pe alături, mă încrunt ca să-mi fac imaginea mai clară, deși departe de a fi perfect